

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Riktlinjer för nybyggnation och ombyggnation av förskola

Förskolenämnden beslutar att godkänna förslag till Riktlinjer för nybyggnation och ombyggnation av förskola med föreslagna ändringar.

Ärendet i sin helhet

Syftet med riktlinjer för nybyggnation och ombyggnation av förskola är att skapa en samsyn vid planering och projektering av förskolor mellan kommunens berörda aktörer och förvaltningar kring funktioner.

Verksamhetens krav på ändamålsenliga, tillgängliga, säkra och trygga miljöer samt tekniska krav ska uppfyllas på en acceptabel ekonomisk nivå. Riktlinjerna används som beställningsunderlag till Lokalförsörjningsförvaltningen vid nybyggnation och ombyggnation av förskola.

Riktlinjerna ska användas under ett lokalärendes alla skeden från planering till slutredovisning. De anger ett handlingsätt som ger ett visst utrymme för variationer och hur förskolorna bör utformas. Lagkrav, myndighetskrav, standarder och Borås Stads egna krav i form av olika styrdokument, liksom aktuell läroplan för förskola ska följas.

Föreslagna ändringar:

1.3 Byggprocess

Processen att bygga en förskola tar i genomsnitt mellan två till fyra år.

Genomförandetiden för en ny förskola från detaljplan till färdigställande är ungefär fem år.

1.4 Lokaler och miljö

Enligt skollagen och läroplanen ska förskolans miljö vara en miljö för utveckling och lärande. Hur miljön är utformad får betydelse för vilken utveckling som är möjlig. En förskola är inte en statisk miljö utan alla som vistas i den är medskapare av den. Förskolans lokaler och utrustning ska bidra till barns utveckling och lärande. Dessa ska vara flexibla, funktionella, tillgängliga för alla och värna om barnperspektivet. Miljön behöver kunna förändras och anpassas över tid allt eftersom barngruppen förändras och behoven därmed skiftar. Det bör finnas möjlighet till flexibilitet beroende på barngruppens sammansättning och behov, exempelvis barnens ålder.

Inom förskoleverksamhet är enheter med 4-9 hemvister mer **kvalitets- och kostnadseffektiva än förskolor med 1-3 hemvister. Där så är möjligt, utifrån behov av förskoleplatser, bör utvecklingen vara att små förskolor ersätts med förskolor med flera hemvister där hänsyn till barngruppers storlek tas i**

~~beaktande.~~ Det är dock av vikt att vi upprätthåller och kan erbjuda en variation av förskolor för att alla barn ska kunna hitta en förskola som passar dem. Detta då vi alltid ska utgå från barnperspektivet och barnens bästa. För de förskolor som inte uppfyller kvalitetskraven oavsett storlek bör utvecklingen vara att de ersätts med andra förskolor.

Inriktning för kostverksamheten inom förskolan ska vara att vid ny- eller ombyggnation av större enheter planera för tillagningskök samt att fortsätta utveckla de befintliga mottagningsköken. Utomhusvistelsen ger möjlighet till lek, utveckling och lärande både i planerad miljö och i naturmiljö. Förskolebarn leker fler lekar och leker bättre i grupp på en förskolegård med olika typer av terränger. Tillgång till en varierad utemiljö skapar dessutom goda möjligheter för barnen att utveckla sin motorik.

1.5 Förskolans utformning och placering

Förskolan bör få en strategisk placering i ett bostadsområde så att både det egna närområdet och ytterområden enkelt kan betjänas. Hänsyn ska tas till omgivande störningsrisker som exempelvis buller, luftföroreningar, djurhållning och kraftledning. Möjligheten till placering i anslutning till grundskola bör alltid utredas så att ett ökat ömsesidigt samnyttjande av lokaler såsom kök och gymnastikhall kan uppnås.

En begränsad tomtstorlek ~~som inte uppfyller Borås Stads riktlinjer~~ kan uppvägas av närhet till allmän lekplats eller naturområde. ~~Detta ska dock endast ske i undantagsfall. Målbilden är att alla förskolor ska ha en egen gård som uppfyller riktlinjerna kring fria vilka med fördel kan utgå från Boverkets rekommendationer.~~ Beroende på vad som finns respektive inte finns i barnens utemiljö/närområdet så kan visst material behöva kompletteras för att tillgodose barnens möjlighet till lärande utomhus. Förskolans gård ska anpassas för aktiviteter och lekar som stimulerar till utforskande och fysisk aktivitet. I takt med att staden förtätas och behovet av centralt belägna förskolor ökar kan det vara ~~fördelaktigt nödvändigt~~ både utifrån tomt och miljöaspekter att bygga förskolor i flera plan.

9 Förskolans utemiljö

Förskolans utemiljö är en lika viktig lek- och lärmiljö som byggnaden i sig. En bra förskolegård är så innehållsrik, flexibel och fantasieggande att barn kan få utlopp för sin kreativitet och övning i motorik. ~~Finns det lekplatser/parker i närheten av förskolan, med en bra och säker lekmiljö, kan dessa i undantagsfall delvis ersätta kravet på förskolegård.~~ Vid utformningen av utemiljön ska hänsyn tas till barn och vuxna med funktionsnedsättning. Barn ska kunna vara delaktiga i de aktiviteter som äger rum på gården. Barn med fysiska funktionsnedsättningar ska kunna ta sig ut på stora delar av gården och till områden i alla av förskolegårdens zoner. Utevistelse ska vara möjlig under förskolans hela öppettid. Utemiljöerna ska planeras med tanke på vindskydd, solinstrålning, avgaser och buller. Biologisk mångfald ska eftersträvas med växter som har bär, kottar, blad och som kan användas i barns samspel med naturen. På förskolan ska det finnas möjlighet till olika mötesplatser. Ur ett

tillgänglighetsperspektiv är det viktigt att beakta färgkontraster vid val av lekredskap och att alla barn på ett eller annat sätt kan ta sig fram.

Prövning av barnets bästa

Kommuner har som skyldighet att alltid beakta barnets bästa i alla beslut som rör barn. Kommunen har även fastslagit att allt arbete som staden bedriver ska grunda sig på ett antal centrala rättighetsprinciper, som icke-diskriminering, inkludering, transparens, ansvar, delaktighet och jämlikhet.

Ändamålsenliga förskolelokaler bidrar till barns utveckling och lärande. En förskola är inte en statisk miljö utan alla som vistas i den är medskapare av den. Förskolans lokaler och utrustning ska bidra till barns utveckling och lärande. Dessa ska vara flexibla, funktionella, tillgängliga för alla och värna om barnperspektivet. Förskolans utemiljö är en lika viktig lek- och lärmiljö som byggnaden i sig. En bra förskolegård är så innehållsrik, flexibel och fantasieggande att barn kan få utlopp för sin kreativitet och övning i motorik. Barn med fysiska funktionsnedsättningar ska kunna ta sig ut på stora delar av gården och till områden i alla av förskolegårdens zoner. Ur ett tillgänglighetsperspektiv är det viktigt att beakta färgkontraster vid val av lekredskap och att alla barn på ett eller annat sätt kan ta sig fram.

Beslutsunderlag

Riktlinje för nybyggnation och ombyggnation av förskola.

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG den 8 december 2022.

Gunilla Christoffersson

Helena Ishizaki